

efter Calderon, der robede et usædvanligt Herredomme over det danske Sprog, og det usludende skønne mytologiske Skuespil „Pischa“, der behandler det berømte antike Sujet i en for største Delen romantisk Form. Samme Aar disputerede han, efter forudgangen Magisterconferents, for den filosofiske Doktorgrad „de poeseos dramaticae generis hispanico et praesertim de Calderone de la Barca, principe dramaticorum“. — H. gif nu i sit 27de Aar uden endnu at have valgt sig en Livsbane. Hans mangesidige Aand havde søgt sig paa de forskjelligste Gebeter, og han vidste ikke, om han vilde være Poet eller Philosoph, Læge eller Naturforsker, Landmaaler eller Diplomat. Thi ogsaa denne sidste Vej tænkte han, tilskyndet af det Brunske Huus, paa at betænde. Man satte i den Anledning flere af de fremmede Ministre i Betragtning, og H. søgte selv at paavirke Chesen for det udenlandske Departement, Statsministeren Niels Rosenkrantz, der havde staaet i et venfabeligt Forhold til Faderen, og i hvis Huus den unge Digter, der tilegnede ham sin latinske æsthetiske Doktordisputats, som han ikke kunde læse, var vel seet. Rosenkrantz spøjede imidlertid dermed og mente, at hans Duelighed til en Legationssekretærs Post var altfor stor, og at det paa den diplomatisk Bane ikke saameget kom an paa Duelighed, som paa at være af god, gammel Adel. Af alle disse Dilemmaer udvælte H. ved et kongeligt Stipendium, der satte ham istand til at gøre en Udenlandsrejse, som han, efter at have samlet sine hidtil afspredte trykte lyriske Digte, tiltraadte i Foraaret 1819. Rejsen var, med Undtagelse af et kort Besøg i London og Hjemreisen gjennem Tydskland, indskrænket til et tre Aars Ophold i Paris, hvor han boede hos sin Fader, der havde været ansat i det udenlandske Departement og nu levede af sin Pension. Sønnen saae sig her omgivet af Landsmænd, forberedte Videnskabsmænd og Kunstnere, der pleiede at opslaa deres Bolig i Huset, hvor Faderen havde boet i en lang Aarrække. Til de Danske, med hvem den unge H. omgikkes i Paris, hørte H. v. Schmidten, til hvem han sluttede sig nærmest, og endvidere C. Hauch, C. Molbech, P. Hjort, H. F. S. Estrup, H. N. Clausen osv. Han deltog i de interessante Selskaber, der foranstaltedes af Prinds Christian og Gemalinde, som dengang vare i Paris, og som hyppigt til Faderens politiske Antagonist, den berømte, ligeledes landsforviede Gyde, Malthes Conrad Bruun (Waltz-Bruun), hvem Alexander Humboldt ikke sjældent gæstede. Mellem de Franske, hvis Bekendtskab han gjorde ved sin Fader, maa fremfor alle udhæves den fra Revolutionshistorien kendte Biskop Grégoire, hos hvem han kom omtrent en Gang om Ugen; hans Huus var en Samlingsplads for alle, især udenlandske, literære og politiske Notabiliteter og for en Del indenlandske daværende Oppositionsmænd. Ved sin Fader gjorde han ogsaa Bekendtskab med Marcellaisens og Pyreneermarchens berømte Digter og Componist Rouget Dellié og saae ham jævnligt. Ud anden Vej gjorde han Bekendtskab med Cousin og Cuvier. Ikke mindre end hans Omgangskreds, var ogsaa hans Interesse, ligesom i Hjemmet, mangesidig. Han besøgte jaalebes flittigt Jardin des Plantes og Forelæsninger over Naturhistorien (som han fra Barn af havde hørt med) og var ligeledes en hyppig Gæst i Theatrene, ligesom han ogsaa omhyggeligt studerede den franske dramatiske Literatur. Han lagde sig endvidere efter Musik og tog Underviisning paa Guitar hos en af de mest udmærkede Virtuoser paa dette Instrument. Ikke uden oekonomisk Foranstaltning, gav han sig endog — ligesom i sin Tid Holberg — til at informere i Musik, idet han i det sidste Aar af sit Pariserliv optraadte som „Professeur de Guitare“. En i en parisisk Musikhandel udgivet Composition af ham bærer Vidne om dette musikalske Intermezzo, til hvilket der ogsaa knytter sig en anden Erinbring. Da Béranger, efter at være dømt til livsvarigt Fængsel i Saint Pélagie, stred sin smukke Sang „Mes adieux à la campagne“ komponerede H. nemlig Musik til Ordene og sendte ham den ind i Fængslet, hvorefter han modtog et elffærbigt lille Brev til Svar fra den berømte chansonnier, som han forresten aldrig har seet eller talt med. En kort Tid arbejdede han desuden for Dagbladet „le Constitutionnel“, navnlig ved at ledere Artikler efter de spanske Aviser. Skuespillet „Mina“ var det eneste af hans poetiske Arbejder, som kom til Verden i Paris. Hans Venner i Hjemmet havde imidlertid virket for ham, og 1822 blev han Lektor i dansk Sprog og Literatur ved Universitetet i Kiel. Denne Stilling, som han beklædte i fire Aar, behagede ham dog ikke. Fra det ubudne Liv i Paris saae han sig pludselig henvist i en lille tydsk Universitets- og Handelsstad, hvor hans Nationalitet og Embedsvirksomhed ovenil ikke vare videre ydende. Dog var han særdeles vel optagen i alle Familier, og et Par af de Curfus han holdt ved Universitetet vare stærkere frekventerede end nogen anden Universitetslærers. Hans Moder, som tog til ham, mildnede desuden ved sin kjærlige og aandsfulde Omgang den noget trykkende Situation. Han udgav her „Formenlehre der dänischen Sprache, Altona, 1823“, ligesom ogsaa „Nordische Mythologie, aus der Edda und Dehleschlagers mythischen Dichtungen dargestellt“, der udkom i Schleswig 1827, fremkaldtes ved hans daværende Forelæsninger. Studier og personlige Forhold bragte paa denne Tid et nyt og vigtigt Moment ind i hans aandelige Liv. Han kom atter til at beskæftige sig med Philosophien, som han alt fra yngre Aar til forskjellige Tider havde viet sin Opmærksomhed, og Professorens i denne Videnskab i Kiel, Berger, anpriste Hegel og laante ham dennes Encyclopædi. Han begyndte nu at studere dette concentrerede Schema over Systemet, men maatte

for Dieblisset lade sig nøie med paa endel Steber at skimte en Ledestjerne, uden at kunne tilegne sig det i dets Heelhed. Paa en Reise til Berlin 1824 fortsatte han endog Studiet i Diligencen ved Konduktørens Side. Under et to Maaneders Ophold i Preussens Hovedstad fordybede han sig i Hegels Værker og søgte Vejledning hos den store Philosophs Disciple, især Gans, og hos ham selv, til hvem han var anbefalet af Berger. Imidlertid opgik der dog først et Lys for ham paa Tilbageveien i Hamborg, hvor han opholdt sig i sex Uger, uafslædt selskabet med at trænge ind i de tiltrækkende Mystrier. Han saad — fortæller han selv — paa sit Værelse i Bærtshuset, grublende over Hegel, medens han paa samme Tid lyttede til høitidelig Klokkelæng fra en Kirke, da han pludseligt, paa en Maade som han aldrig hørte før eller siden har oplevet, blev grebet af et momentant indvortes Syn, der opklarede den hidtil skjulte Grundtanke for ham. Han anfaae dette forunderlige Moment noget nær for den vigtigste Epoche i sit Liv, da det gav ham en Ro, Sikkerhed og Selvbevidsthed, som han aldrig tilforn havde kendt. Den første literære Frugt af denne nye Aandsretning var et Indlæg i de ved en psykologisk Undersøgelse af den ovenfor nævnte Læge F. G. Howig i Kjøbenhavn fremkaldte deterministiske Stridigheder: Afhandlingen „om den menneskelige Frihed, Kiel, 1824“ — det første Skrift, der indførte de Hegelske Ideer i den danske Literatur. Efter disse strenge Studier søgte han atter Hvile i Poesien, og hans høielige Aand vendte sig fra Hegel til Baudevillen. Han havde haft rig Leilighed til at gøre sig bekendt med denne yndede moderne Digter i dens Hjem, Paris, og havde senere i Hamborg seet den forplantet til Tydskland. Han besluttede nu ogsaa at acclimatisere den i Danmark. Den burleske Farce „Kong Salomon og Jørgen Hattemager“, hvormed han i Vinteren 1825 — et Aarhundrede efter de Holbergske Komedier — brød den nye komiske Bane, modtoges med uuaadeligt Bifald. Aaret efter entlebigedes han, ifølge Ansøgning, fra sit Lektorat i Kiel og opflog sin Bolig i Kjøbenhavn. Han berigede nu (1826) Scenen med de fortræffelige Baudeviller „Aprilsnarrene eller Intriguen i Skolen“ og „Recensenten og Dværet“. Da der reiste sig Opposition mod denne nye komiske Poesi, værgede han for disse sit rige Lumes yngste Børn med en aandsfuld dramaturgisk Undersøgelse „Om Baudevillen som dramatisk Digter og om dens Betydning paa den danske Skuespils“, der udkom i det sidstnævnte Aar. Aaret efter opførtes Oprettent „Et Eventyr i Rosenborghave“ (med Musik af Weyse) og den ypperlige Baudeville „De Uadskillige“, og samme Aar begyndte H. sit navnkundige literære Ugeblad „Kjøbenhavns flyvende Post“, der, ved en vidtsøgt og interessant Kritik af H. selv over Dehleschlagers Tragedie „Bøvingerne i Millagard“ fremkaldte en Fortsættelse af den Baggesenske Feide. 1828 — i Slutningen af hvilket Aar „Kjøbenhavns flyvende Post“ foreløbig stansede — opførtes det nationale romantiske Skuespil „Elverhøi“, der, ikke mindst paa Grund af de indflettede smukke Sange og Kuhlans herlige Musik, der førte Erindringen tilbage til de gamle Folkesjæle, hilsedes med et overordentligt Bifald. Aaret efter opførtes det romantiske Intrige-Skuespil „Prindsesse Isabella eller tre Aftener ved Hoffet“, der er stærkt paavirket af det spanske Drama. Det gjorde ikke synderlig Lykke og gav Digterens Modstandere Anledning til heftige Angreb. I samme Aar (1829) anfattedes han som kongelig Theaterdigter og Oversætter. 1830 begyndte han igjen „Kjøbenhavns flyvende Post“, som imidlertid kun fortsattes til Aarets Slutning, og udnævntes til Docent i Logik, Æsthetik og dansk Literatur ved den nyoprettede kongelige militære Høiskole, hvilket Embede han forestod indtil Vinteren 1836, da det indbrøges. Frugter af denne sidstnævnte Anstættelse ere blandt andet en skematisk Udsigt over den danske Literatur 1831 og „Betragtning ved Forelæsningerne over Philosophiens Philosophi eller den spekulative Logik ved den kongl. militære Høiskole“ 1831—32. I Aaret 1831 ægte han den ikke fuldt nittenaarige Skuespillerinde Johanne Louise Pütges, der som hans Hustru vandt sig et endnu større Navn som Konsterinde end hun alt iforveien havde. Samtidig med den filosofiske Virksomhed, som hans Stilling ved Høiskolen førte ham tilbage til — foruden det ovennævnte Arbejde i denne Retning udgav han 1833 „Om Philosophiens Betydning for den nuværende Tid“ — vedblev han sin Virksomhed for Theatret som Baudevilleforfatter („Kjøge Høntors“ opførtes jaalebes 1831 og „De Danske i Paris“ 1833) og Oversætter. 1834 begyndte han atter „Kjøbenhavns flyvende Post“ i saakaldte „Interimsblade“, der fortsattes til Slutningen af 1837. Alt tidligere havde Bladet streift ind paa det politiske Gebet, og Indførelsen af de raadgivende Provindstaaender og det derved fremkaldte Liv foranledigede nu H. til at drage den indenlandske Politisk (fremherskende i konservativ Aand) ind i dets Virkefæde. Med den skønne Eventyr-Komedie „Alferne“, hvori et ideelt Indhold (paa Grundlag af et høit poetisk Eventyr af Tied) aandsfuldt er fremstillet i geniale Kontraster, betraadte H. 1835 atter en ny Bane. Aaret efter — i hvilket Aar han om Sommeren foretog en Reise til Paris, under hvilken „Interimsblade“ suspenderedes — opførtes den fortræffelige Baudeville „Rei“. 1837 begyndte H. „Perseus, Journal for den spekulative Ide“, som imidlertid alt opførte Aaret efter. En ny Eventyr-Komedie „Fata Morgana“, der gif over Scenen 1838, gjorde ikke Lykke, da det filosofiske Grundlag gjorde sig altfor stærkt gjældende paa Poesiens Bekostning. 1839 gjorde han en Reise til Gens og Rhinegæne og fritoges for sin Forpligtelse som Oversætter ved Theatret, hvormed han knyttedes

til Direktionen, blandt andet som Deeltager i Censuren over de dramatiske Arbejder. 1840 opførtes den romantiske Komædie „Svovoverdag“, der udmærker sig ved et dristigt poetisk Anlæg og mange skønne Enkeltheder, samt Baudeville-Monologerne „Emilies Hjertesanken“ og „Grethe i Sorgenfri“ (en lignende „Ja“ var Aaret iforveien gaet over Scenen). En overordentlig Opsigt vakte de ikke blot af Navn „nye Digte“, der udkom 1841 og i høi Grad (ikke overalt ligemeget til Gavn for dem) vare paavirkede af Digterens filosofiske Studier. Deres Hovedbestandde ere den aandsfulde apokalyptiske Komædie „En Sjæl efter Døden“ og den skønne Romance-Cyclus „De Nygifte“. Aaret efter begyndte han „Intelligensblade“ (som fortsattes til 1844). 1847 optraadte han med det interessante Skuespil „Valgerda“, der opførtes anonynt. I det sidstnævnte og de to paafølgende Aar udgav han Aarbogen „Urania“, der alt ved sit Navn vidnede om Digterens Interesse for og Sysslen med Astronomien. 1849 blev han Theaterdirektor, hvilken Post han — i den sidste Tid forulempet af bittere Angreb og allehaande Intriger — beklædte til 1856, i hvilket Aar han udnævntes til Theaterconsul. Samme Aars Sommer gjorde han en Reise til Udenland (i Sommeren 1852 havde han paany gæstet Sverige), 1833—43 udgav han sine „Samlede Skrifter“ (Skuespil, Digte og Fortællinger samt profaiske Arbejder) og 1848—49 samlede og ordnede han paany sine „Poetiske Skrifter.“

Efter den nævnte Periode traf han sig saagodtsom aldeles tilbage fra offentlig Virksomhed. Som et Lyn af det Vid, der havde været Særkjendet i hele hans Liv, fremtraadte dog iaar den lille Piece om de private Theatres Bevillinger, der gjorde ligesaa stor Opsigt som de berømteste Artikler fra hans tidligere Periode. Men var hans Aand end uforandret den samme, var hans Helbred dog nebrudt, og under et Sommerophold paa Herregaarden Bonderup i Sjælland udbrod atter den Underlivs sygdom, hvoraf han allerede i dette Foraar havde lidt, og endte hans Liv den 25de August 1860.

Hans Lig førtes til Kjøbenhavn, hvor det i Mandags fra Holmens Kirke stedtes til Hvile. Sørgehidtiligheden havde samlet et talrigt Følge af alle Stænder for at vise ham den sidste Ære. Efterat hans Ven og Frænde i Digtekunsten Henrik Hertz i en smuk Sang havde bragt ham sit Farvel, fremstod hans Landsbetslægtede, Biskop Martensen, ved Baaren, og udviklede i en herlig Tale hans Fortjenester som dansk Digter, samt viste det uerstattelige Tab, som Fædrelandet havde lidt, og det ikke mindre, som den lille Kreds søgte, til hvilken Taleren i en Række af Aar havde været knyttet ved den Udbødes uforanderlige Venfæle. Forfattere, Skuespillere og Studenter samlede om hans Kiste og vare denne ud af Kirken indtil Kongens Nytorv; her standsede Sørgefæren udenfor det Konstens Tempel, der ofte har gjenlydt og i Aaringer endnu vil gjenlyde af hans Muses fortrinlige Frembringelser. Toget drog derfra ud til Familiebegravelsen paa Sætatens Kirkegaard, hvor Jordfæstelsen fandt Sted.

Med Johan Ludvig Heiberg have vi atter mistet en af de berømte Mænd, der have kastet Glands over den første Halvdel af dette Aarhundrede i vort Fædreland. Naar man overfluer hans indholdsrige Liv og de talrige, for det meste fortræffelige Værker, hvormed han berigede Literaturen, der endnu, som vi erfare, skal sørges med et af ham efterladt, men ei heelt sludende, større videnskabeligt Arbejde i 12 Afhandlinger, betitlet „Afskift og optiske Monographier“, søer man tilfælde, hvad han har været for os. Han er uimodsigelig een af de Forfattere, der have haft den største Indflydelse paa den nuværende danske Aandsudvikling. Som Digter har han udmærket sig ved sin smukke Form og — idetmindste hos os — oftere brudt nye Baner, vi minde om Baudevillen, Eventyr-Komedien, „Nye Digte“ osv.; som Æsthetiker har han altid været den gode Smags utrættelige Vagter og i det Hele taget som Skribent paa mangfoldige Maader virket til Intelligents Frelse i de forskjelligste Retninger.

Hvorfor min Onkel var Hebersvend.

(Efter det Engelske.)

Det var ofte faldet mig ind at tænke paa, hvad der vel havde bevæget min Onkel til at forblive ugift. Han havde saadant et venligt Sind, var saa ridderlig mod Damer, havde saadant Glæde af, at Tjenestefolkene fornøiede sig, og var desuden saa ivrig i at tilskynde sine Slægtninge og dem, der vare afhængige af ham, til at gifte sig, at det syntes mig næsten uforklarligt. Uden hans venlige Bistand er jeg sikker paa, at jeg aldrig vilde have faaet min Fader til at indvillige i mit Ægteskab med Marie; et lille velindrettet Laubsted, med dets smukt anlagte Have og Udbuse, var en Bryllups-gave, han havde skænket os; fra hvilken Ulykke frelste han ikke ogsaa min Søster Kate ved sin Godhed mod Charlie Evans, om hvem Alle vidste, at han næsten i enhver Henseende var forberedt! Men min Onkel saae det Gode hos ham, som ellers Ingen uden Kate kunde opbære; han tog ham med til sin Præstegaard, og ved sin blide, fromme Klogskab ovenvandt han ham, og fik ham til stadigt og alvorligt at følge sit Råd. Og nu tale Folk om hans udmærkede Talenter, og om hvor overordentlig god Kate har gjort ham, men vi vide Alle, hvem det var, der hjalp ham og holdt ham oppe i det rette Dieblis, og vi elste Alle min Onkel endnu indvilligere for hans ædle Været.

Da jeg endnu var en ung Knøs, og Marias blaa Dine for første Gang havde faaet mig til at tænke paa Giftermaal,